

Forfatter: Heiberg, Johanne Luise

Titel: Udrag fra Indledning, Varianter og Oplysninger, Registre

Citation: Heiberg, Johanne Luise: "Indledning, Varianter og Oplysninger, Registre", i Heiberg, Johanne Luise: *Indledning, Varianter og Oplysninger, Registre*, udg. af AAGE FRIIS ; ELISABETH HUDE ; ROBERT NEIIENDAM ; JUST RAHBEK , 1944, s. 354. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-heibfr08val-shoot-idm140470728289296/facsimile.pdf> (tilgået 02. maj 2024)

Anvendt udgave: Indledning, Varianter og Oplysninger, Registre

„Kong René's Datter“, at Teaterdirektionen i Særdeleshed bragte Fru Heiberg hans Tak for den „æstetiske Udførelse af Rollen“. Sm. II Liv, 1. Udg. II, 337. — *L. 10.* „*Advocaten's Datter*“ opførtes ikke sammen med „Kong René's Datter“. — *L. 14.* C. N. Rosenkildes udaterede Brev til Fru Heiberg findes i Fru Høib. Ark. De to Noter er i Afskrift befuld til Brovst, Originalerne til dem med Fru Heibergs Husud er i HA. — *L. 21.* *Vaucluse-Dalen*: „Kong René's Datter“ foregik i en af Vaucluses Dale i Provence. — *L. 22.* „*René's — of Tuel*“: „Kong René's Datter“ 2. Se. Kongens Replik til Lægen Elnu Jabie (Hertz, IX, 207). — *L. 23.* *Regiss.*: Kgl. Skuespiller J. A. C. Stage. — *L. 25.* *E. C.*: Ratsraad Collin. — Den i Bøhmen fødte Komponist Franz Joseph Gläser (1798—1861) var fra 1812 Kapelmester ved Det kgl. Teater. — *L. 26.* „*Midsommer-Nats Drømmen*“: Den tyske Komponist L. V. F. Mendelssohn-Bartholdy (1809—47) havde i 1826 komponeret sin berømte Ouverture til Shakespeares „En Skærsommernatsdrøm“, som først 1879 opførtes hos os.

85. *L. 2.* „*Den nye Barselstue*“, Lysetegil i 1 Akt af H. C. Anderson, opførtes 1. Gang ¹¹/₁₂ 1815. Heri spillede Fru Heiberg Christine, den kvindelige Hovedrolle.

86. *L. 18.* Hvilke Holbergske Kvindetyper Fru Heiberg har indstudret til sin egen Formøjelse, kan ikke oplyses, men paa Scenen havde hun indfil 1815 nogle faa Gange spillet Drengen i „Den politiske Kandestøber“ (1825), Dorte Knapmagers i „Barselstuen“ (1829), Lucretia i „Hexeri eller blind Allarm“ (1830), Pernille i „Jacob v. Thybo“ (1831), s. A. Engelche Hattemagers i „Barselstuen“ og endelig 1844 Stine Isenkræmmers i samme Komædie. — *L. 38.* „*Barselstuen*“, Komædie i 5 Akter af Ludvig Holberg, tilhæfte fra 1749 Det kgl. Teaters Repertoire.

87. *L. 5.* Rollen som *Engelche Hattemager*s var ikke, som Fru Heiberg skriver, altid udført af en af Ballettens Figurantinder, tværtimod havde flere af Teatrets udmærkede Kunstnerinder tidligere spillet den, for Eks. Madame Rosing, Madame Hege, Henriette Jørgensen. Da Fru Heiberg hurtigt afgav Rollen, blev den en Tid overtaget af Julie Rosenkilde. — *L. 20.* Det kan ikke have været *Collin*, som efter Fru Heibergs Ønske i 1831 tildelte hende Engelcho Hattemagers Rolle, da hun 1829 afgik som Direktør, og hun først spillede Rollen ¹¹/₁₂ 1831. Umiddelbart forud var den udført af Balletdancerinden Elisabeth Lærcher. Fru Heiberg spillede kun Engelche 3 Gange, men overtog den atter 2 Gange i 1840, og paa dette Tidspunkt kan hendes Samtale med Collin om Figurens Nykæbelse have fundet Sted. Det har været hende magtpaaliggende at vise, hvorledes den lille Rolle kunde spilles for derefter at overlade den til en anden.

88. *L. 12 og 29.* Citaterne er fra „Barselstuen“ 2. Akt, 8.—10. Sc.

89. *L. 17.* „Barselstuen“, som i Reglen hver Sæson holdtes paa Repertoiret, spillede nogen Tid efter Dr. Ryges Død i 1812, inden C. N. Rosenkilde fra ²¹/₁₂ 1844 overtog Corfin's Rolle. Fru Heiberg kan altsaa ikke ¹¹/₁₂ s. A. have set Dr. Ryge udføre Figuren. Og hun har ogsaa glemt, at hun den Aften

selv medvirkede som Sine Isakræmper. Denne Rolle udførte hun 5 Gange — „grønne nødt“, skrev hun til Collin. Sml. Jubeludg. af Heibergs Komedier III (1889), 123. — *J.* 25. en *Anmeldelse* : Under Titlen „Søndagsforestillingen paa det kgl. Theater den 17de November“, undertegnet 28 M. tryktes Fru Heibergs Anmeldelse i *Fædrebl.* ^{20/11}, 1844. Den indeholdt et skarpt Angreb paa Teatrets Ledelse og paa Udførelsen af enkelte Roller; især paa talte hun, at Geiske Klokkes blev spillet af en Skuespiller (Christen Foerzom) og forudsag, at Julie Rosenkilde vilde blive fortrængt i denne Rolle. Hun maatte nu nøjes med Engtebe, som efter at Fru Heiberg har vist, hvorledes den skal fremstilles, kan „udføres af de Fleste, som en ret god Copi“. Men det værste Misgrib var dog at spille sidste Akt i Corfús Stue og ikke paa Gaden. Dette udviklede hun nærmere og sluttede med at beklage, at medens man diskuterede hvert Bogstav i Ortografien i de nye Udgaver af Halberg, lod Entusiastene Mesterens Stykker gaa fejlagtigt over Scenen. Forvrigt blev Dekorationssværingen gennemført i 1852, men man kan ikke sige, at det skete „uvovet“, da Heiberg nu var Teatrets Chef; sml. J. C. Normann: *Halberg paa Teatret* (1919), 181 f. — *L.* 36. „Kjøbenhavns Theaterblad“, red. af V. Sædder, senere af V. Busch med Lægen J. H. Loreck som Hovedredarbejder, udkom fra 7/1, 1844 som Dagblad. Det solgtes i Teatrets Forsal, men paa Grund af Bladets Opposition mod Ledelsen blev Salgsstedet forbudt. Fra 7/10 1845 udgaves Bladet 3 Gange om Ugen, og ved Aarets Slutning gik det ind. Det indeholder en Del Oplysninger til Teatrets Daghistorie, for Eks. at Carstensen var Meddirektør for Italienerne paa Hofteatret i Vinteren 1844—45. Da Bladet havde protesteret mod Fru Heibergs anonyme Anmeldelse, rykkede Heiberg — under Mærket 28 M — frem til Forsvar for sin *Fruens* Opmættelse i *Fædrebl.* ^{26/11}, 1844; hans Artikel kaldtes „Gade eller Stue?“. „Theaterbladet“ genevarede 7/12, 1844. Sml. J. H. Loreck: *75 Aar* (1895), 153—58.

90, *L.* 8. Frederik Wilhelm IV (1795—1861), Konge af Preussen 1840—61. Hans Besøg i København fandt Sted 18.— 22. Juni 1845. — *J.* 39. „*Valdemar*“, Ballet i 4 Akter af Boumouville, Musik af Frollich; opf. 1. Gang ^{22/10}, 1835. Fru Heibergs Oplysning er ukorrekt, idet det ikke var „Valdemar“, men Boumouvilles Ballet „Napoli“, der blev opført ved Konge-Teaterforestillingen 27/10 1845. Sml. Teatrets Plakater s. A.

91, *L.* 4. „*Den politiske Kandestøber*“, Komedie i 5 Akter af Holberg, tilhørte Det kgl. Teaters Repertoire fra 1750. Ved Konge-Festforestillingen ^{27/10}, 1845 udførte Fru Heiberg Madame Sandarus, anden Raadsherroinde. — *L.* 5. „*Toreadoren*“, Ballet i 2 Akter af Boumouville, Musikken af E. Helsted; opf. 7. Gang ^{27/10}, 1840. — *L.* 11. Friherre F. W. H. Alexander v. *Humboldt* (1769—1859), den store Naturforsker, ledsagede Kong Frederik Wilhelm paa Rejse til Kbh. Kongen gav Humboldt Ordre til, at Oehlenschläger skulde bære det Eksemplar af Ordenen *pour le mérite*, som Thorvaldsen havde bærret; sml. Oehl. *Erindringer* IV (1851), 191 f. — *J.* 22. Oehlenschlägers „Prolog til Festforestillingen paa det kongelige Theater for de svenske og norske Studenter, ^{20/10}, 1845“, sml. Oehl. XVIII, 317—18. Derefter opførtes „Barsel-